

ที่ สศ ๐๐๐๑/๕๗๑

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรวมหน่วยราชการ ชั้น ๒ และ ๓ กทม. ๑๐๒๑๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเรื่อง “การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง “การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย” จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม คณะทำงานการแรงงาน และสวัสดิการสังคม และคณะทำงานการเกษตร และสหกรณ์ ได้ดำเนินการศึกษาและรับฟังความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตรจากทุกภาคส่วน เพื่อนำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของคณะทำงานอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม คณะทำงานการแรงงาน และสวัสดิการสังคม และคณะทำงานการเกษตร และสหกรณ์ ในประเด็นดังกล่าว มีมติเห็นชอบเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

๑. ผลักดันให้เกิดศูนย์การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองอย่างเป็นระบบ ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว โดยใช้ฐานข้อมูลและทะเบียนประวัติที่ชัดเจน และตรวจสอบได้ตลอดเวลา เพื่อความคล่องตัวและควมมีประสิทธิภาพในการทำงาน

๒. เปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวประเทศอื่นเข้ามาทำงานในประเทศไทย เช่น อินโดนีเซีย ศรีลังกา อินเดีย และบังคลาเทศ เป็นต้น เพื่อให้มีการแข่งขันมากขึ้นในระหว่างแรงงานต่างด้าวด้วยกัน และมีทางเลือกสำหรับนายจ้างมากขึ้น

/๓. เร่งรัดการ...

๓. เร่งรัดการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้เกี่ยวกับการจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาทำงานในลักษณะเข้ามา เย็นกลับ และตามฤดูกาลที่เป็นรูปธรรม เช่น โดยให้กระทรวงแรงงานจัดทำบัตร smart card สำหรับแรงงานต่างด้าวประเภทเข้ามา เย็นกลับ และตามฤดูกาลมาใช้ โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตร smart card ให้นายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าวเป็นผู้จ่าย หรือให้แรงงานต่างด้าวเป็นผู้จ่ายเอง เพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๑๔ ให้มีผลบังคับใช้เป็นรูปธรรม

๔. ให้เข้มงวดการเปลี่ยนนายจ้างของแรงงานต่างด้าวในทางปฏิบัติ โดยให้ดำเนินการได้เฉพาะกรณีที่มีเหตุจำเป็น เช่น ถูกนายจ้างทารุณกรรม หรือนายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ในกรณีที่ต้องเปลี่ยนแปลงนายจ้าง ให้นายจ้างใหม่เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ แทนนายจ้างเดิม รวมถึงภาระค่าประกันแรงงานต่างด้าวที่เปลี่ยนนายจ้างด้วย

๕. ควรสร้างความตระหนักว่าแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาและมีใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) อย่างถูกกฎหมาย เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องยอมรับสำหรับภาคการผลิตไทย และผลักดันให้เกิดการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อไม่เป็นภาระต่อสังคม และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยต่อไป

(รายละเอียดความเห็นและข้อเสนอแนะปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรกด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโอภาส เตพลกุล)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๑๙๙ ๐ ๒๑๔๑ ๓๒๙๖

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๗๑๒ - ๓

การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๑. ความเป็นมา

ในฐานะที่ “แรงงาน” เป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนให้ “ผลของกิจการ” ทั้งเกษตร อุตสาหกรรมและบริการต่างๆ ประสบความสำเร็จ แต่ทว่าตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากเศรษฐกิจโลกทำให้การว่างงานเป็นปัญหาสำคัญของสังคม ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจภาวะการมีงานทำ พบว่าอัตราการว่างงานของแรงงานไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๑.๑๐-๑.๖๐ ของกำลังแรงงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ - ถึงปี ๒๕๕๓ โดยเฉพาะในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๕๓ พบว่ามีอัตราการว่างงานเพียงร้อยละ ๐.๙๐ (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๒) ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการว่างงานที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก ที่มีอัตราว่างงานเฉลี่ยในปี ๒๕๕๑ ร้อยละ ๕.๗ จากอัตราการว่างงานที่ต่ำมากดังกล่าวแสดงว่าประเทศไทยมีการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดแคลนแรงงานพื้นฐาน (ดูรายละเอียดในบทวิเคราะห์ต่อไป)

คำว่า “แรงงานพื้นฐาน” หมายถึง แรงงานที่ไม่ใช้ฝีมือ (Unskilled Labour) มีการศึกษาต่ำกว่า ปวช. หรือที่เรียกว่า “แรงงานระดับล่าง” และจากการศึกษาพบว่ามักจะประกอบอาชีพในประเภทที่เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล สำหรับประเภทอาชีพในภาคการผลิตตามมาตรฐานสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ได้แก่ผู้ประกอบการอาชีพงานพื้นฐาน ดังนั้น แรงงานต่างด้าวในที่นี้ก็คือ แรงงานพื้นฐานที่ประเภทอาชีพงานพื้นฐานดังกล่าว (รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

ในอีก ๒-๓ ปีข้างหน้า การขาดแคลนแรงงานพื้นฐาน โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและบริการจะเห็นได้ชัดขึ้น จึงทำให้มีการนำแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานข้ามชาติมาใช้ทดแทนแรงงานพื้นฐานที่มีการขาดแคลน ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาแรงงานต่างด้าวเรื่อยมา ซึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เกิดขึ้นนี้มาจากมูลเหตุของการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมและการบริการของไทย มีอัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้นเป็นลำดับตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ความต้องการทางด้านแรงงานมีปริมาณเพิ่มตามไปด้วย และสิ่งที่ตามมา ก็คือ เกิดการจ้างงานและการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและการบริการมากขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ถึงจำนวนแรงงานที่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการเชิงลึกแล้ว พบว่าแรงงานที่หลังไหลเข้าสู่ภาคการผลิตข้างต้น มิได้เป็นแรงงานสัญชาติไทยทั้งหมด กล่าวคือ มีแรงงานจำนวนมากที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทย แต่กลับเป็นแรงงานที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา ฯลฯ ที่มารับจ้างทำงานในประเทศไทยโดยส่วนมากมักจะเข้ามาค้าแรงงานในโรงงาน

อุตสาหกรรมประมงทะเล การก่อสร้าง งานแม่บ้าน งานเกษตร บริการงานเสิร์ฟ จนถึงหมอนวด แผนโบราณ เลย์ทีเดียว ซึ่งข้อมูลล่าสุดจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ระบุว่า ปัจจุบันแรงงานต่างด้าวที่มาลงทะเบียนมีประมาณ ๘ แสนคน ในขณะที่แรงงานที่เข้ามาจริงๆ นั้น อาจมีมากถึง ๓ ล้านคน โดยส่วนต่างที่เกิดขึ้นมานั้นเป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองมาอย่างผิดกฎหมายเกือบทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม จากโครงสร้างอุตสาหกรรมในปัจจุบันทำให้ภาครัฐเห็นความจำเป็นของการนำแรงงานต่างด้าวมาช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานพื้นฐาน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับล่าง แต่ยังไม่เพียงพอและยังมีความล่าช้า ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้เสนอให้มีการเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวรอบใหม่ ภายใต้ความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงภายใน การดูแลสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน แต่ยังมีอุตสาหกรรมไทยจำนวนหนึ่งที่ได้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานพื้นฐาน และปัญหาค่าเงินบาทแข็ง โดยการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม ลาว และกัมพูชา เป็นต้น

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจ้างแรงงานต่างด้าว มาช่วยแก้ไขปัญหาแรงงานพื้นฐาน จึงได้มีการดำเนินงานในเรื่องนี้ อย่างจริงจัง

๒. วิธีการศึกษาและการดำเนินงาน

๒.๑ คณะทำงานอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม ร่วมกับ คณะทำงานการแรงงาน และสวัสดิการสังคม และคณะทำงานการเกษตร และสหกรณ์ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษาและจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนตรวจสอบสภาพปัญหาปัจจุบันในพื้นที่ต่างๆ โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง “การแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย” ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑) การศึกษาดูงานเรื่อง “การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก” ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓

๒) การสัมมนาระดมความคิดเห็นเรื่อง “การขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย” โดยหารือร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๓ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓) การศึกษาดูงานเรื่อง “การขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล และอุตสาหกรรมยางพาราต่อเนื่องของพื้นที่ภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา จังหวัดกระบี่ และจังหวัดภูเก็ต” ระหว่างวันที่ ๙-๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ และร่วมประชุมและรับฟังแนวทางการดำเนินการนำเข้าแรงงานอินโดนีเซียอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับล่างใน ๕ เขตจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล สงขลา โดยหารือร่วมกับ นายวิเชียร กัญธัตติธ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ด้านแรงงาน และนายทวี ปิยะพัฒนา ประธานสายงานเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๔) การสัมมนาเรื่อง “การขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย” โดยระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๓ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๓ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๕) การประชุมร่วมระหว่างคณะทำงานอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม คณะทำงานการแรงงาน และสวัสดิการสังคม และคณะทำงานการเกษตร และสหกรณ์ เพื่อพิจารณาการจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง “การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร โดยใช้ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย” ณ ห้องประชุม ๔ ชั้น ๓ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๔ ครั้ง

๒.๒ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและเว็บไซต์ (website) ขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว

๓. สารสำคัญของเรื่องและข้อวิเคราะห์

๓.๑ สารสำคัญ สามารถจำแนกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

๓.๑.๑ ขนาดของแรงงานต่างด้าว

จากข้อมูลของฝ่ายเศรษฐกิจและโลจิสติกส์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พบว่า ปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวทั่วประเทศทั้งหมดประมาณ ๒.๕-๓ ล้านคน จำแนกเป็นแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียน ๐.๘ ล้านคน และแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนอีก ๑.๗-๒.๒ ล้านคน โดยเป็นแรงงานพม่าประมาณร้อยละ ๘๐ กระจายอยู่มากที่สุดในกรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร และจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญๆ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต ระนอง เป็นต้น เป็นแรงงานกัมพูชา ร้อยละ ๑๐ ที่เหลือเป็นแรงงานลาวและอื่นๆ อีกร้อยละ ๑๐

๓.๑.๒ ประเภทการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว

(๑) แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานชั่วคราวตามกฎหมาย เช่น ตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานระดับกลางและสูงเข้ามาปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหารและวิชาชีพเฉพาะ

(๒) แรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง ประกอบด้วย แรงงานพม่า จีน อินโดจีน และสัญชาติอื่น เช่น อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ เนปาล และศรีลังกา ซึ่งจากการสำรวจของกระทรวงแรงงานฯ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๓๙ มีผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเข้ามาชาย

แรงงานในประเทศไทยประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่ทำงานในประเภทที่ไม่ต้องใช้ฝีมือ เช่น กรรมกรแบกหาม การเกษตรไร้อ้อย ก่อสร้าง งานรับจ้างในร้านและสถานบริการ

๓.๑.๓ ระบบประกันสังคม

แรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย จะได้รับเงินเหมาจ่ายรายหัว เท่ากับค่าใช้จ่ายเหมาหัวในระบบบัตรทองของประชากรคนไทย แต่ได้รับมากกว่า เนื่องจากไม่ต้องตัดค่าใช้จ่ายร้อยละ ๖๐ เป็นค่าจ้างบุคลากร และระยะเวลาของการบริการจะไม่เต็ม ๑๒ เดือน (เนื่องจากขึ้นทะเบียนกลางปี) แต่บัตรทองปกติของคนไทยจะต้องให้บริการครบทั้ง ๑๒ เดือน

การให้บริการการคลอดแก่แรงงานต่างด้าว แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ

- กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียน
- กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

ทางสถานพยาบาลมิได้จัดทำสถิติแยกไว้ เนื่องจากให้บริการเช่นเดียวกับพลเมืองไทย และเรียกเก็บค่าคลอดบุตรปกติ (Normal Labour) ประมาณ ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ บาท หากเป็นการผ่าคลอดก็จะเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลในราคาเช่นเดียวกับคนไทย

ค่ารักษาพยาบาลที่เรียกเก็บได้เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่สถานพยาบาลต้องดูแลแรงงานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ผู้บริหารสถานพยาบาลแจ้งว่า จะต้องใช้เงินบำรุงจากโรงพยาบาลรับภาระอุดหนุนดูแลอีกประมาณปีละ ๓ - ๗ ล้านบาทในแต่ละปี (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ รายงานการให้สงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลแรงงานต่างด้าวของ
โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑

ปี ๒๕๕๐	จำนวนเงินประกันปี ๕๐ (*๙๑๔.-)	ให้การสงเคราะห์ปี ๕๐	คิดเป็นร้อยละของงบทั้งหมด	ปี ๒๕๕๑	จำนวนเงินประกันปี ๕๑ (*๑,๐๑๗.-)	ให้การสงเคราะห์ปี ๕๑	คิดเป็นร้อยละของงบทั้งหมด
๑๕,๐๙๑	๑๓,๗๙๓,๑๗๔	๓,๖๔๓,๖๕๒	๒๖.๕๒	๑๙,๐๙๒	๑๙,๔๑๖,๕๖๔	๗,๔๕๕,๕๑๖.๐๐	๓๘.๔๐
การให้บริการต่างด้าวที่มีบัตร (วชิระ / กลาง / ป่าตอง)		๑๗,๖๕๖,๐๑๙	๑๒๘.๐	การให้บริการต่างด้าวที่มีบัตร (วชิระ)		๘,๓๑๕,๐๗๒	๔๒.๘๒
		๒๑,๒๙๙,๖๗๑	๑๕๔.๕๒			๑๕,๗๗๐,๕๘๘.๐๐	๘๑.๒๒

- หมายเหตุ
๑. ปี ๒๕๕๐ หักงบ PP.๒๐๖ บาท / บริหารจัดการ สสจ. ๑๒๐ บาท / ส่วนกลาง ๖๐ บาท คงเหลือค่ารักษาพยาบาล ๙๑๔ บาท
  ๒. ปี ๒๕๕๑ หักงบ PP.๑๐๓ บาท / บริหารจัดการ สสจ. ๑๒๐ บาท / ส่วนกลาง ๖๐ บาท คงเหลือค่ารักษาพยาบาล ๑,๐๑๗ บาท
  ๓. ให้บริการบัตรกลาง ๑,๙๓๓,๙๗๖ บาท
  ๔. ให้บริการบัตรป่าตอง ๒,๘๖๔,๘๐๙ บาท
  ๕. ให้บริการบัตรวชิระเอง ๘,๓๑๕,๐๗๒ บาท
- รวมปี ๕๑ = ๑๓,๑๑๓,๘๕๗ บาท

๓.๑.๔ การเสนอขอเปิดจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรี

(๑) เพื่อให้นายจ้างมีความรับผิดชอบต่อการจ้างแรงงานต่างด้าว โดยนายจ้างต้องรายงานการคงอยู่ของแรงงานต่างด้าวทุก ๓ เดือน หรือเมื่อมีการเลิกจ้าง และหากนายจ้างประสงค์จะจ้างแรงงานต่างด้าวต่อนำตัวไปพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จ (เนื่องจากจะไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงานเมื่อครบกำหนดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓)

(๒) แรงงานต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว จะเปลี่ยนนายจ้างไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็น เช่น ถูกนายจ้างทารุณกรรม นายจ้างตาย นายจ้างเลิกกิจการ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โดยให้เวลาแรงงานต่างด้าว ๗ วัน ดำเนินการหานายจ้างใหม่ หากไม่สามารถหานายจ้างได้ภายในกำหนดระยะเวลาจะต้องถูกส่งกลับ และเดินทางกลับเข้ามาใหม่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) ให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับหน่วยงานภายในจังหวัด ร่วมกันดำเนินการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่แรงงานต่างด้าวที่อยู่ในระบบ เพื่อคุ้มครองแรงงานให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากนายจ้างและกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งขณะนี้ นโยบายดังกล่าวอยู่ระหว่างการรอเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๓.๒ ข้อวิเคราะห์

๓.๒.๑ ในระดับภาพรวม

ในภาพรวมพบว่าในปี ๒๕๕๓ มีอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๑๐ ซึ่งลดลง จากอัตราร้อยละ ๑.๖๐ ในปี ๒๕๕๒ ในขณะที่ในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๕๓ การว่างงานเหลือเพียงร้อยละ ๐.๙๐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการขาดแคลนแรงงานอย่างแน่นอน (รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ๒) ดังนั้น จึงคาดว่าประเทศไทยในอีก ๒-๓ ปีข้างหน้าจะประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานอย่างรุนแรง

ตารางที่ ๒ อัตราการว่างงานในประเทศไทย ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๓

ปี พ.ศ.	จำนวน (แสนคน)	ร้อยละ
๒๕๔๙	๕.๕๒	๑.๕๑
๒๕๕๐	๕.๐๙	๑.๓๘
๒๕๕๑	๕.๖๕	๑.๕๒
๒๕๕๒	๖.๘๐	๑.๖๐
๒๕๕๓	๔.๑๘	๑.๑๐
๒๕๕๓ (ไตรมาส ๔)	๓.๔๐	๐.๙๐

ที่มา : ฝ่ายเศรษฐกิจและโลจิสติกส์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ มีการคาดการณ์ว่าความต้องการแรงงานในปี ๒๕๕๔ และในอีก ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) มีมากกว่า ๓๘ ล้านคน (รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ๓) ในขณะที่แรงงานทั้งระบบของไทยในปัจจุบันมีเพียง ๓๘ ล้านคนเท่านั้น โดยจำแนกเป็นแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ ดังนี้

(๑) แรงงานในระบบจำนวน ๑๔ ล้านคน

(๒) แรงงานนอกระบบที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจำนวน ๒๔ ล้านคน นอกจากนี้ ยังมีการใช้แรงงานต่างด้าวอีก ๒.๕ - ๓ ล้านคน (จดทะเบียน ๐.๘ ล้านคน ไม่ได้จดทะเบียน ๑.๗-๒.๒ ล้านคน)

ในขณะที่สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุก็คาดว่าจำนวนแรงงานจะลดน้อยถอยลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่ความต้องการแรงงานมีมากขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องมีการใช้แรงงานต่างด้าวมากขึ้นตามภาวะการขาดแคลนแรงงานไทย

ตารางที่ ๓ การคาดการณ์ความต้องการแรงงานในอีก ๕ ปีข้างหน้า (๒๕๕๔-๒๕๕๘)

ปี พ.ศ.	จำนวนแรงงาน (ล้านคน)
๒๕๕๔	๓๘.๒
๒๕๕๕	๓๘.๗
๒๕๕๖	๓๙.๓
๒๕๕๗	๓๙.๙
๒๕๕๘	๔๐.๔๕

ที่มา : ฝ่ายเศรษฐกิจและโลจิสติกส์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๓.๒.๒ ในระดับการศึกษา

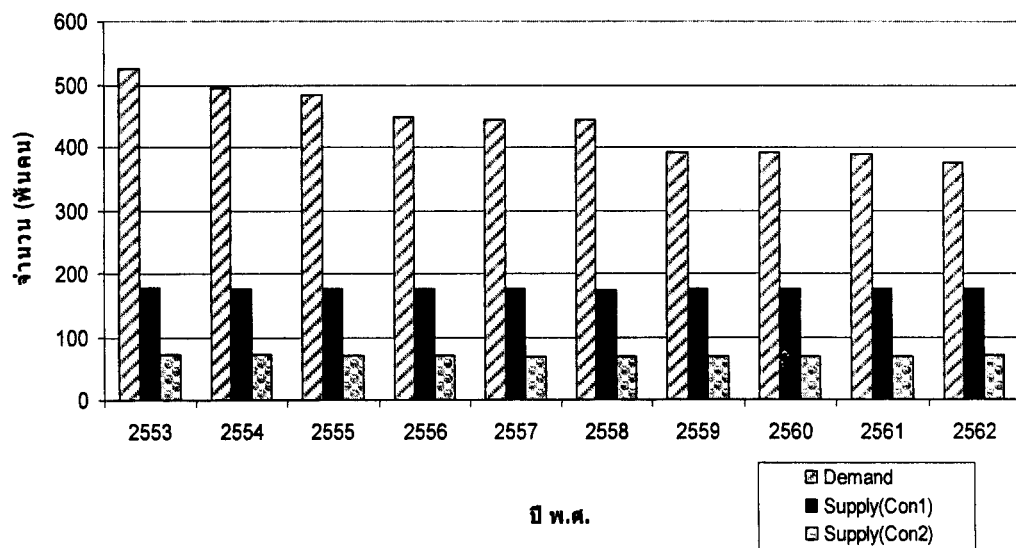
หากมีการวิเคราะห์เชิงลึกลงไปในระดับการศึกษาของแรงงานพื้นฐานในปี ๒๕๕๓ พบว่า

(๑) ตลาดแรงงานที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น มีความต้องการสูงกว่าจำนวนแรงงานที่มีอยู่มาก (ประมาณ ๓ แสนกว่าคน) และมีความสูญเสียเปล่าจากผู้ว่างงานที่ไม่ทำงานทำ ทำให้มีการขาดแคลนแรงงานในระดับล่างค่อนข้างมาก (ดูแผนภาพที่ ๑)

(๒) ตลาดแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลายพบว่ามีความต้องการแรงงานมากกว่าจำนวนแรงงานที่มีอยู่ค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน แต่น้อยกว่าระดับมัธยมต้น (ประมาณแสนกว่าคน) (ดูแผนภาพที่ ๒)

สรุปได้ว่าตลาดแรงงานไทยมีการขาดแคลนแรงงานพื้นฐานจำนวนค่อนข้างมาก

แผนภาพที่ ๑ อุปทานและอุปสงค์ของแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้นหรือต่ำกว่า
ม.ต้น หรือต่ำกว่า

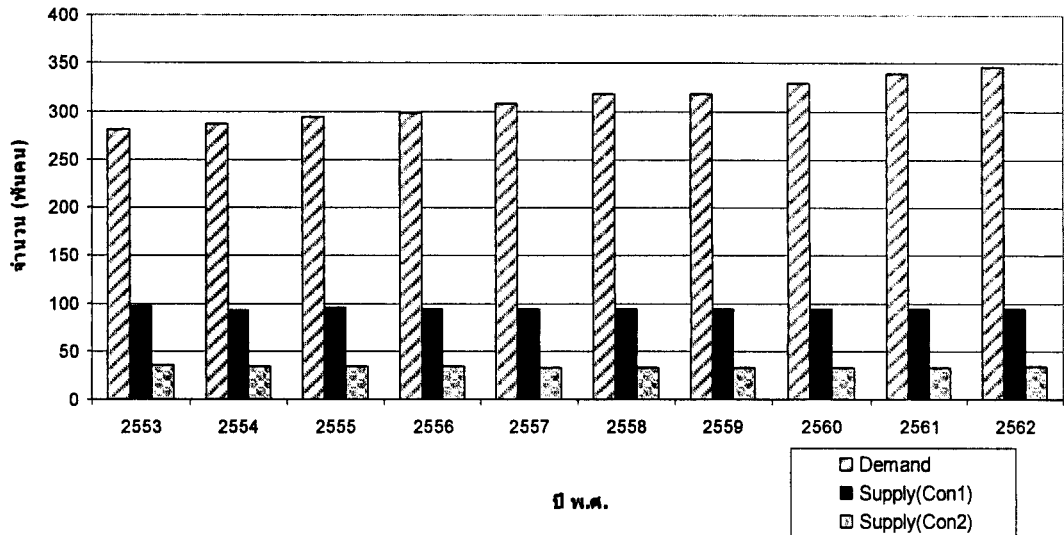
หมายเหตุ: $Supply(Con1) =$ อุปทานแรงงานใหม่ + ผู้ว่างงานที่หางานทำ + ผู้ว่างงานที่ไม่หางานทำ

$Supply(Con2) =$ อุปทานแรงงานใหม่ + ผู้ว่างงานที่หางานทำ

ที่มา : สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ๒๕๕๒

แผนภาพที่ ๒ อุปทานและอุปสงค์ของแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย

ม.ปลาย

หมายเหตุ: Supply(Con1) = อุปทานแรงงานไทย + ผู้ว่างงานที่หางานทำ + ผู้ว่างงานที่ไม่หางานทำ

Supply(Con2) = อุปทานแรงงานไทย + ผู้ว่างงานที่หางานทำ

ที่มา : สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ๒๕๕๒

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ

จากข้อวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้แรงงานต่างด้าว สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๔.๑ ผลักดันให้เกิดศูนย์การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองอย่างเป็นระบบ ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว โดยใช้ฐานข้อมูลและทะเบียนประวัติที่ชัดเจน และตรวจสอบได้ตลอดเวลา เพื่อความคล่องตัวและควมมีประสิทธิภาพในการทำงาน

๔.๒ เปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวประเทศอื่นเข้ามาทำงานในประเทศไทย เช่น อินโดนีเซีย ศรีลังกา อินเดีย และบังคลาเทศ เป็นต้น เพื่อให้มีการแข่งขันมากขึ้นในระหว่างแรงงานต่างด้าวด้วยกัน และมีทางเลือกสำหรับนายจ้างมากขึ้น

๔.๓ เร่งรัดการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้เกี่ยวกับการจัดระบบแรงงานต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาทำงานในลักษณะเข้ามา-เย็นกลับ และตามฤดูกาลที่เป็นรูปธรรม เช่น โดยให้กระทรวงแรงงานจัดทำบัตร smart card สำหรับแรงงานต่างด้าวประเภทเข้ามา-เย็นกลับ และตามฤดูกาลมาใช้ โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้บัตร smart card ให้นายจ้างที่จ้างแรงงาน

ต่างด้าวเป็นผู้จ่าย หรือให้แรงงานต่างด้าวเป็นผู้จ่ายเอง เพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๑๔ ให้มีผลบังคับใช้เป็นรูปธรรม

๔.๔ ให้เข้มงวดการเปลี่ยนนายจ้างของแรงงานต่างด้าวในทางปฏิบัติ เฉพาะกรณีที่มี เหตุจำเป็น เช่น ถูกนายจ้างทารุณกรรม หรือนายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ในกรณีที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนายจ้าง ให้นายจ้างใหม่เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ แทนนายจ้างเดิม รวมถึงภาระค่าประกันแรงงานต่างด้าวที่เปลี่ยนนายจ้างด้วย

๔.๕ ควรสร้างความตระหนักว่าแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาและมีใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) อย่างถูกกฎหมาย เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องยอมรับสำหรับภาคการผลิตไทย และ ผลักดันให้เกิดการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อไม่เป็นภาระต่อสังคมและสร้างมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยต่อไป

- ๙๓๒   คณงานด้านการผลิต
- ๙๓๒๑   คณงานบรรจุผลิตภัณฑ์ด้วยมือ
- ๙๓๒๙   คณงานด้านการผลิต ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- ๙๓๓   คณงานด้านการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า
- ๙๓๓๑   คณงานขับเคลื่อนยานพาหนะโดยใช้มือหรือเท้า
- ๙๓๓๒   คณงานขับเคลื่อนยานพาหนะและเครื่องจักรต่างๆ ที่ลากจูงโดยสัตว์
- ๙๓๓๓   คณงานขนถ่ายสินค้า
- ๙๓๓๔   คณงานเติมสินค้าบนชั้นวาง

๙๔   ผู้ช่วยประกอบอาหาร

- ๙๔๑   ผู้ช่วยประกอบอาหาร
- ๙๔๑๑   ผู้ประกอบอาหารจานด่วน
- ๙๔๑๒   ผู้ช่วยงานครัว

๙๕   ผู้จำหน่ายสินค้าและให้บริการตามถนนและสถานที่ที่คล้ายกัน

- ๙๕๑   ๙๕๑๐   ผู้ให้บริการตามถนนและสถานที่ที่คล้ายกัน
- ๙๕๒   ๙๕๒๐   ผู้จำหน่ายสินค้าตามถนน (ยกเว้นอาหารพร้อมบริโภค)

๙๖   ผู้ปฏิบัติงานด้านขยะและผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐานอื่นๆ

- ๙๖๑   ผู้ปฏิบัติงานด้านขยะ
- ๙๖๑๑   คนเก็บขยะและวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่
- ๙๖๑๒   คณงานคัดแยกขยะ
- ๙๖๑๓   คนกวาดถนนและผู้ใช้แรงงานที่เกี่ยวข้อง
- ๙๖๒   ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐานอื่นๆ
- ๙๖๒๑   พนักงานรับส่งข่าวสาร หีบห่อสิ่งของ และสัมภาระ
- ๙๖๒๒   คณงานรับจ้างทั่วไป
- ๙๖๒๓   คนจดมาตรวัดและเก็บเงินจากเครื่องจำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ
- ๙๖๒๔   คนตักน้ำและเก็บฟืน
- ๙๖๒๙   ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐานอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น